

Дело С-221/89 Factortame

Съдебно решение от 25 юли 1991 г.

Краллицата срещу Министъра на транспорта, *ex parte* Factortame Ltd и други
Запитване за преюдициално заключение – Висш съд, отделение на Кралската скамейка – Великобритания.

Риболов – Регистрация на плавателни съдове – условия.

Дело С-221/89.

Резюме

Съдържание на съдебното решение

1. Държави-членки - задължения – упражняване на остатъчни правомощия в сферата на регистрацията на плавателни съдове – спазване правото на Общността
2. Свободно движение на хора – право на установяване – регистрация на риболовен плавателен съд в държава-членка – условия, свързани с националността, мястото на пребиваване и постоянното местожителство на собствениците, наемателите и ползвателите на плавателния съд – противозаконни – правомощия на националните власти за дерогация – недействителност – система на риболовните квоти – недействителност – условие, свързано с мястото, откъдето се осъществяват управлението, ръководството и контролът на плавателния съд – законно (Договор за ЕИО, Чл. 52)

Резюме

1. Според действащото право на Общността, държавите-членки определят, в съответствие с нормите на международното право, условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъде регистриран един плавателен съд в техните регистри и да получи правото да плава под техен флаг, но при упражняване на това правомощие, държавите-членки трябва да спазват нормите на правото на Общността.
  2. Счита се за противоречие с нормите на правото на Общността и в частност – с Член 52 от Договора, ако държава-членка въведе законодателство, включващо следните условия за регистрация на риболовен плавателен съд в националния си регистър:
    - (a) собствениците и наемателите, управителите и ползвателите на плавателния съд трябва да бъдат граждани на тази държава-членка или да бъдат компании, регистрирани в тази държава-членка, като при втория случай най-малко 75% от акциите на компанията трябва да бъдат притежавани от граждани на тази държава-членка или от компании, отговарящи на същите изисквания, и 75% от директорите на компанията трябва да бъдат граждани на тази държава-членка;
    - (b) посочените собственици, наематели, управители, ползватели, акционери или директори трябва да пребивават и да имат постоянно местожителство в тази държава-членка.
- Нито наличието на система за национални риболовни квоти в Общността, нито фактът, че компетентните министри в държавите-членки имат правомощия да пренебрегнат, *inter alia*, изискването за гражданство по отношение на дадено лице с оглед на периода от време, през който това лице е живяло в държавата-членка и е участвало в

Дело C-221/89 Factortame

риболовната индустрия на тази държава-членка, не правят такова законодателство съвместимо с правото на Общността.

Все пак, не се счита за противоречие с правото на Общността, ако една държава-членка постави като условие за регистрацията на риболовен плавателен съд в националния си регистър, че управлението на плавателния съд и ръководството и контролът на дейностите му трябва да се осъществяват от територията на тази държава-членка.

Страни

По Дело C-221/89,

ЗАПИТВАНЕ към Съда по Член 177 от Договора за ЕИО от Висшия съд на Англия и Уелс, отделение на Кралската скамейка, за даване на преюдициално заключение в съдебния процес между

Кралицата

и

Министъра на транспорта,

Ex parte Factortame Limited и други,

относно тълкуването на разпоредбите на правото на Общността, регулиращи в частност правото на установяване и принципите за пропорционалност и забрана на дискриминацията на базата на националност, с оглед определяне съответствието на националното законодателство, създаващо условията за регистриране на риболовни плавателни съдове, с правото на Общността,

СЪДЪТ,

в състав: О. Дю – председател, Г.Ф.Манчини, Т.Ф.О' Хигинс, Дж.К.Монтиньо де Алмейда, Г.К.Родригес Иглесиас, М.Дез де Веласко (председатели на камари), Сър Гордън Слин, К.Н.Какурис, Р.Джолиет, Ф.Гревис и М.Зулег – съдии,

Генерален адвокат: Дж. Мишо,

Секретар: Ж.-Г. Жиро,

след като разгледа писмените сведения, представени от името на:

- Factortame Limited и други, представлявана от Дейвид Воън, кралски адвокат, Джерълд Барлинг, пледиращ адвокат, Дейвид Андерсън, пледиращ адвокат, и Стивън Суоби, юрист на Thomas Cooper & Stibbard,

- Обединеното Кралство, представлявано от Тимъти Дж.Г.Прат, главен помощник юристконсулт към Министерството на финансите, в качеството си на Представител, с помощници Сър Никълъс Лайъл, кралски адвокат, правителствен юристконсулт, Кристофър Белами, кралски адвокат, Кристофър Вайда, пледиращ адвокат, и Андрю Макнаб, пледиращ адвокат,

- Белгийското правителство, представлявано от Ир.Л. Ван де Вел, Генерален директор в Министерството на транспорта, в качеството си на Представител,

- Датското правителство, представлявано от Юрген Молде, правен съветник в Министерството на външните работи, в качеството си на Представител,

- Правителството на Федерална Република Германия, представлявано от Ернст Рьодер, Regierungsdirektor във Федералното министерство на икономиката, и Герхард Лайброк, Regierungsrat в същото министерство, в качеството си на Представители,

- Гръцкото правителство, представлявано от Ели-Маркела Мамуна, адвокат в специалния юридически отдел по въпросите на Европейската общност към Министерството на външните работи, в качеството си на Представител,

- Испанското правителство, представлявано от Хавиер Конде де Саро, Генерален директор за юридическата и институционална координация в Общността, и от Росарио

Дело C-221/89 Factortame

Силва де Лапуерта, Abogado del Estado, от юридическия отдел по въпросите, разглеждани пред Съда на Европейските общности, в качеството си на Представители, - Ирландия, представлявана от Луис Дж. Докъри, Главен адвокат, в качеството си на Представител,

Комисията, представлявана от Робърт Фишър, правен съветник, и Питър Оливър, член на Правната служба, в качеството си на Представители,

след като разгледа протокола от разглеждането на делото,

след като изслуша устните доводи, представени на разглеждането на делото на 17 януари 1991 г. от Factortame Limited и други, представлявани от Дейвид Воън, кралски адвокат; от Rawlings (Trawling) Limited, представлявана от Н. Форууд, кралски адвокат; от Обединеното Кралство; от Белгийското правителство, представлявано от Дж. Ван де Велде, съветник в Министерството на външните работи; от правителството на Федерална Република Германия, представлявано от Д-р Ю.Карл; от Гръцкото правителство, представлявано от И.Галани-Марагкудаки; от Испанското правителство; от Ирландия, представлявана от Дж. О' Райли, правителствен юристконсулт; и от Комисията,

след като изслуша становището на Генералния адвокат на съдебното заседание на 13 март 1991 г.,

дава следното

Решение

Основания за съдебното решение

1 С разпореждане от 10 март 1989 г., което е получено в Съда на 17 юли 1989 г., Висшия съд на Англия и Уелс, отделение на Кралската скамейка, отправи към Съда за даване на преюдициално заключение по Член 177 от Договора за ЕИО четири въпроса относно тълкуването на разпоредбите на правото на Общността, регулиращи в частност правото на установяване и принципите за пропорционалност и забрана на дискриминацията на базата на националност, с оглед определяне съответствието на националното законодателство, създаващо условията за регистрация на риболовни плавателни съдове, с правото на Общността.

2 Въпросите са били поставени в съдебното производство срещу Министъра на Транспорта (наричан по-нататък "Министър") от Factortame Limited и други компании, регистрирани по законите на Обединеното Кралство, а също и от директорите и акционерите на тези компании, повечето от които са испански граждани (наричани по-нататък "ищци в основното производство").

3 Според документите, представени пред Съда, ищите в основното производство са собственици или ползватели на 95 риболовни плавателни съдове, които са били регистрирани в регистъра на Британските плавателни съдове по Закона за търговски морски превози от 1894 г. 53 от тези плавателни съдове са били първоначално регистрирани в Испания и са плавали под испански флаг, но по различно време след 1980 г. са били регистрирани в Британския регистър. Останалите 42 плавателни съда са били постоянно регистрирани в Обединеното Кралство, но за закупени от тези компании по различно време, основно след 1983 г.

4 Законовата система, регулираща регистрацията на Британски риболовни плавателни съдове, е била радикално променена от Част II от Закона за търговски морски превози от 1988 г. и Наредбите за търговски морски превози (Регистрация на риболовни плавателни съдове) от 1988 г. (S.I. 1988 No 1926). Известно е, че Обединеното Кралство изменя предишното законодателство, за да сложи край на практиката, позната като "прескачане на квоти", при която, според Обединеното Кралство, риболовните квоти на

Дело C-221/89 Factortame

страната се "заграбват" от плавателни съдове, които плават под британски флаг, но нямат действителна връзка с Обединеното Кралство.

5 Със закона от 1988 г. се създава нов регистър, в който след тази дата трябва да бъдат регистрирани всички британски риболовни плавателни съдове, включително и тези, които вече са регистрирани в стария общ регистър по закона от 1894 г. Въпреки това, само риболовни плавателни съдове, отговарящи на условията, изложени в раздел 14 от закона от 1988 г. могат да бъдат регистрирани в новия регистър.

6 Раздел 14(1) гласи, че в новия регистър могат да бъдат регистрирани риболовни плавателни съдове, единствено при следните условия, като изключения се допускат по решение на Министъра на транспорта:

"(а) плавателният съд е британска собственост;

(б) управлението на плавателния съд и ръководството и контролът на дейностите му се осъществява от територията на Обединеното Кралство; и

(с) наемателите, управителите или ползвателите на плавателния съд са квалифицирани лица или компания".

Според раздел 14(2) един плавателен съд се смята за британска собственост, ако правото на собственост над плавателния съд е прехвърлено изцяло на едно или повече квалифицирани лица или компании и плавателният съд е изгодно притежаван от една или повече квалифицирани компании, или не по-малко от 75% от собствеността принадлежи на едно или повече квалифицирани лица. Според раздел 14(7) "квалифицирано лице" означава лице, което е британски гражданин и което пребивава и има постоянно местожителство в Обединеното Кралство, а "квалифицирана компания" означава компания, регистрирана в Обединеното Кралство, чието основно място на извършване на дейност е там, като най-малко 75% от акциите ѝ се притежават от едно или повече квалифицирани лица или компании и най-малко 75% от директорите ѝ са квалифицирани лица.

7 На последно място, според раздел 14(4) Министърът на транспорта има право да пренебрегне условието за гражданство по отношение на дадено лице с оглед на периода от време, през който лицето е пребивавало в Обединеното Кралство и е участвало в риболовната индустрия на Обединеното Кралство.

8 Законът и Наредбите от 1988 г. са влезли в сила на 1 декември 1988 г. Въпреки това, според раздел 13 от Закона от 1988 г. валидността на регистрациите, извършени по предишния закон, е била удължена с въвеждането на преходен период до 31 март 1989 г.

9 По времето, когато започва основното съдебно производство, 95 риболовни плавателни съдове на ищците не са изпълнявали едно или повече от условията за регистрация според раздел 14 от Закона от 1988 г. и следователно, не са могли да бъдат регистрирани в новия регистър.

10 Тъй като тези плавателни съдове е трябвало да бъдат лишени от правото да извършват риболов от 1 април 1989 г., посочените компании оспорват съответствието на Част II от Закона от 1988 г. с правото на Общността чрез молба за съдебно разглеждане, подадена пред Висшия съд на Англия и Уелс, отделение на Кралската скамейка, на 16 декември 1988 г.

11 За да разреши този спор, Висшият съд, отделение на Кралската скамейка, отправи следните въпроси към Съда за преюдициално заключение:

"Въпрос 1

Влияе ли правото на Общността върху условията, според които една държава-членка създава правила, определящи кои плавателни съдове имат право да бъдат регистрирани в тази държава, да плават под неин флаг и да носят нейната националност?

Въпрос 2

Дело С-221/89 Factortame

В светлината на нормите и принципите на правото на Общността и в частност (но не без ограничения) принципа за забрана на дискриминацията на базата на националност, правото на установяване и изискването за пропорционалност, има ли право една държава-членка да поставя следните условия, за да могат риболовни плавателни съдове да бъдат регистрирани и да плават под нейния флаг:

- (а) правото на собственост над риболовните плавателни съдове трябва да бъде прехвърлено 100% на граждани на държавата-членка, които пребивават и имат постоянно местожителство в тази държава, или да бъде прехвърлено на компания, 75% от акциите на която са законно и изгодно притежавани от такива лица и 75% от директорите на която са такива лица (наричана по-долу “квалифицирана компания”); и
- (б) най-малко 75% от собствеността върху риболовните плавателни съдове трябва да бъде изгодно притежавана от граждани на държавата-членка, които пребивават и имат постоянно местожителство там, или 100% от собствеността да принадлежи на една или повече квалифицирани компании, или част от собствеността да принадлежи на една или повече квалифицирани компании, при условие че най-малко 75% от останалата собственост над плавателния съд е притежавана от граждани на държавата-членка, които пребивават и имат постоянно местожителство там; и
- (с) управлението на риболовните плавателни съдове и ръководството и контролът на дейностите им трябва да се осъществяват от територията на тази държава-членка; и
- (д) наемателите, управителите или ползвателите на риболовните плавателни съдове трябва да бъдат граждани на държавата-членка, които пребивават и имат постоянно местожителство там, или да бъдат квалифицирана компания, при обстоятелства, където не се правят изключения по отношение на гражданите на други държави-членки, освен в случаите когато държавата-членка има правомощия да пренебрегне изискването за гражданство по отношение на определено лице с оглед на периода от време, през който това лице е пребивавало в държавата-членка и е участвало в риболовната индустрия на държавата-членка?

Въпрос 3

Зависи ли отговорът на Въпрос 2 от наличието на национални риболовни квоти, разпределени между държавите-членки съгласно Общата политика за риболов?

Въпрос 4

Зависят ли отговорите на Въпроси 2 и 3 от факта, че мярката е въведена с цел да се отнеме правото на редица риболовни плавателни съдове, които непосредствено преди датата на изпълнение на мярката са били надлежно регистрирани и лицензирани да извършват риболов от дадената държава-членка и които до голяма степен са изгодно притежавани от граждани на друга държава-членка, които пребивават и имат постоянно местожителство в другата държава-членка, да плават под флага на първата държава-членка, в резултат на което те губят правото си да извършват риболов според риболовните квоти, дадени на първата държава-членка съгласно Общата политика за риболов, освен ако собствеността и управлението на плавателните съдове не се прехвърлят на граждани на първата държава-членка, които пребивават и имат постоянно местожителство там според разпоредбите на посочената мярка?”

12 За по-подробно запознаване с фактите в производството пред националния съд, хода на процедурата и писмените сведения, представени пред СЕО, които се споменават или обсъждат по-нататък само дотолкова, доколкото това е необходимо за аргументацията на Съда, се използва Протоколът от съдебното разглеждане.

Първият въпрос

13 На първо място трябва да се отбележи, че според действащото право на Общността държавите-членки имат компетенции да определят условията за регистрация на плавателни съдове. Що се отнася до риболовните плавателни съдове в частност, Съдът

Дело C-221/89 Factortame

постановява със съдебно решение по дело 223/86 (Pesca Valentia срещу Министъра на риболова и горското стопанство [1988] ECR 83, абзац 13), че разпоредбите на Регламент на Съвета No 101/76 от 19 януари 1976 г., определящи обща структурна политика за риболовната индустрия (Официален вестник 1976 L 20, стр. 19), използват термините риболовни плавателни съдове, "плаващи под флага" на държава-членка или "регистрирани", но дефинициите на тези термини се дават от законодателството на държавите-членки.

14 Независимо от това, правомощията, които се запазват от държавите-членки, трябва да се упражняват в съответствие с правото на Общността (вж. последните съдебни решения по Дело 57/86 Република Гърция срещу Комисията [1988] ECR 2855, абзац 9, и Дело 127/87 Комисията срещу Република Гърция [1988] ECR 3333, абзац 7).

15 Въпреки това, Обединеното Кралство, Кралство Белгия и Република Гърция твърдят, че ситуацията е различна, когато става въпрос за компетенцията на всяка държава-членка според международното публично право да дефинира по своя преценка условията, според които държавата-членка дава правото на плавателни съдове да плават под неин флаг. В тази връзка те се позовават на Член 5 (1) от Женевската конвенция за открито море от 29 април 1958 г. (Сборници международни договори на ООН 450, No 6465), който гласи следното:

"Всяка държава определя условията за даване на националност на кораби, за регистрация на кораби на нейната територия и за правото на корабите да плават под нейния флаг. Корабите носят националността на държавата, под чийто флаг имат право да плават. Трябва да има действителна връзка между държавата и корабите; в частност, държавата трябва ефективно да упражнява своята юрисдикция и контрол по административните, технически и социални въпроси, касаещи корабите, плаващи под нейния флаг."

16 Този довод може да бъде основателен, само ако изискванията, утвърдени от правото на Общността по отношение на упражняването на правомощия, които държавите-членки запазват по отношение на регистрацията на плавателни съдове, са били в противоречие с нормите на международното право.

17 Следователно, отговорът на първия въпрос трябва да бъде, че според действащото право на Общността, държавите-членки определят, съгласно общите норми на международното право, условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да може един плавателен съд да бъде регистриран в техните регистри и да получи правото да плава под техен флаг, но при упражняването на това правомощие, държавите-членки трябва да спазват нормите на правото на Общността.

Вторият въпрос

18 С този въпрос националният съд пита дали трите условия за регистрация на риболовни плавателни съдове в Обединеното Кралство, заложи в Закона от 1988 г., съответстват на правото на Общността. Следователно, въпросът трябва да се тълкува по следния начин:

"I. Трябва ли правото на Общността и в частност принципите на свобода на установяване, пропорционалност и забрана на дискриминацията на базата на националност да се тълкуват като възпрепятстващи държавите-членки да определят следните условия за регистрация на риболовни плавателни съдове в националния си регистър:

(а) законните собственици и благодетелстваните собственици и наемателите, управителите и ползвателите на плавателния съд трябва да бъдат граждани на държавата-членка или да бъдат компании, регистрирани в държавата-членка, като при втория случай най-малко 75% от акциите на компанията трябва да се притежават от

Дело С-221/89 Factortame

граждани на държавата-членка или от компании, отговарящи на същите изисквания, и 75% от директорите на компанията трябва да бъдат граждани на държавата-членка;

(b) посочените законни собственици и облагодетелствани собственици, наематели, управители, ползватели, акционери или директори трябва да пребивават и да имат постоянно местожителство в държавата-членка;

(c) управлението на плавателния съд и ръководството и контрола на дейностите му трябва да се осъществяват от територията на държавата-членка?

II. Различен ли е отговорът на въпрос I по-горе, когато съществува правомощие за пренебрегване на изискването за националност по отношение на дадено лице с оглед на периода от време, през който лицето е пребивавало в държавата-членка и е участвало в риболовната индустрия на държавата-членка? "

Изискванията за националност, пребиваване и постоянно местожителство (точки I(a) и (b) от втория въпрос на националния съд след преформулирането му)

19 По време на разглеждането на делото, Комисията е изтъкнала довода, че регистрацията на плавателен съд сама по себе си представлява акт на установяване по смисъла на Член 52 *et seq.* от Договора и че следователно, правилата за свободата на установяване са приложими.

20 В това отношение трябва да се отбележи, че понятието за установяване по смисъла на Член 52 *et seq.* от Договора включва реалното извършване на икономическа дейност чрез постоянно установяване в друга държава-членка за неопределен период от време.

21 Следователно, регистрацията на плавателни съдове не включва задължително установяване по смисъла на Договора, в частност когато един плавателен съдове не се използва за извършване на икономическа дейност или когато молбата за регистрация е подадена от или от името на лице, което не се е установило и няма намерение да се установи в държавата-членка.

22 Въпреки това, когато плавателният съд представлява инструмент за извършване на икономическа дейност, което включва постоянно установяване в държавата-членка, регистрацията на този плавателен съд не може да бъде отделена от упражняването на свободата на установяване.

23 Оттук следва, че условията, определени за регистрация на плавателни съдове, не трябва да представляват пречка за свободата на установяване по смисъл на Член 52 *et seq.* от Договора.

24 Въпреки това, Обединеното Кралство и Белгия твърдят, че регистрацията на плавателни съдове в държава-членка не е *conditio sine qua non* за установяване в тази държава, тъй като физическите лица или компаниите не са възпрепятствани да извършват дейности с плавателни съдове, дори и риболовни плавателни съдове, от Обединеното Кралство например, в контекста на дейностите, свързани с територията на тази държава; по този начин установяване в Обединеното Кралство би било възможно по отношение на всички плавателни съдове, регистрирани в други държави-членки.

25 Този довод не може да бъде приет. Според алинея втора на Член 52 от Договора, свободата на установяване включва, когато става въпрос за граждани на държава-членка, "правото да започнат и извършват дейности като самонаети лица ... според условията, определени за собствените ѝ граждани чрез законите на страната, където се осъществява установяването ...".

26 Обединеното Кралство, Белгия Дания и Гърция считат, че Договорът не изключва изискването за националност, което е предмет на разглеждане в основното производство, защото дискриминация на базата на националност може да възникне само там, където според законите на една държава-членка лицата се третират различно поради своята националност. В този случай обаче, става въпрос не за дискриминиращо третиране на базата на националност, а за условие за даване на гражданство, и

Дело С-221/89 Factortame

държавите-членки имат свободата да решават на кого да дадат или откажат гражданство по отношение както на физически лица, така и на кораби.

27 В тази връзка трябва да отбележим, че понятието “националност” на кораби, които не са лица, е различно от понятието “националност” на физически лица.

28 Забраната за дискриминация на базата на националност в Член 52 от Договора, която се отнася и до и правото на установяване, засяга различните начини на третиране на физически лица, граждани на държавите-членки, и на компании, които се третират по същия начин, по който се третират и лицата по силата на Член 58.

29 Следователно, при упражняване на правомощията си с цел определяне на условията за даване на “националност” на кораб, всяка държава-членка трябва да спазва забраната за дискриминация на граждани на държави-членки на базата на тяхната националност.

30 От казаното дотук следва, че условието, което е предмет на разглеждане в основното производство и което гласи, че когато един плавателен съд е притежаван или нает от физически лица, те трябва да имат определена националност, и когато е притежаван или нает от компания, акционерите и директорите трябва да имат тази националност, е в противоречие с Член 52 на Договора.

31 Такова условие е също така в противоречие с Член 221 от Договора, според който държавите-членки трябва да третират гражданите на другите държави-членки по същия начин, по който третират собствените си граждани от гледна точка на участието им в капитала на компаниите или фирмите по смисъла на Член 58.

32 Що се отнася до изискването за собственици, наематели, управители и ползватели на плавателния съд, а в случай че това са компании – акционери и директори – да пребивават и да имат постоянно местожителство в държавата-членка, в която плавателният съд ще бъде регистриран, трябва да се счита, че такова изискване, което не е оправдано от правата и задълженията, произтичащи от даване на правото на плавателен съд да плава под национален флаг, води до дискриминация на базата на националност. По-голямата част от гражданите на държавата-членка пребивават и имат постоянно местожителство в тази държава и следователно, автоматично отговарят на това условие, докато за гражданите на други държави-членки, в повечето случаи, би било необходимо да пребивават и да получат постоянно местожителство в тази държава, за да изпълнят изискванията на нейното законодателство. Оттук следва, че такова изискване е в противоречие с Член 52.

33 От казаното дотук следва, че се счита за противоречие с разпоредбите на правото на Общността и в частност с Член 52 от Договора за ЕИО, ако една държава-членка определи следните условия за регистрация на риболовни плавателни съдове в националния си регистър: (а) законните собственици и облагодетелстваните собственици и наематели, управители и ползватели на плавателния съд трябва да бъдат граждани на държавата-членка или компании, регистрирани в държавата-членка, като при втория случай най-малко 75% от акциите на компанията трябва да се притежават от граждани на държавата-членка или от компании, отговарящи на същите условия, и 75% от директорите на компанията трябва да бъдат граждани на държавата-членка; и (б) посочените законни собственици и облагодетелствани собственици, наематели, управители, ползватели, акционери или директори трябва да пребивават и да имат постоянно местожителство в държавата-членка.

Условието, свързано с мястото на експлоатация, ръководство и контрол на плавателния съд (точка I (с) от втория въпрос, след преформулирането му)

34 В това отношение е достатъчно да изтъкнем, че изискването за регистрация на плавателен съд, според което управлението на плавателния и ръководството и контролът на дейностите му да се осъществяват от територията на държавата-членка, в която ще бъде регистриран, напълно съвпада с понятието за установяване по смисъла

Дело C-221/89 Factortame

на Член 52 *et seq.* от Договора, което предполага постоянно установяване. Следователно, тези членове, които включват понятието “свобода на установяване”, не могат да се тълкуват като изключващи такова изискване.

35 Въпреки това, такова изискване не би било в съответствие с тези разпоредби, ако се тълкува като възпрепятстващо регистрацията, в случай че има вторично установяване или център за насочване на дейностите на плавателния съд в държавата-членка, в която плавателният съд е трябвало да бъде регистриран, действащи под ръководството на център за вземане на решения, намиращ се в държавата-членка, където е извършено първоначалното установяване.

36 Следователно, отговорът, даден на националния съд, трябва да бъде, че не се счита за противоречие с правото на Общността, ако една държава-членка определи като условие за регистрация на риболовен плавателен съд в националния си регистър, че управлението на плавателния съд и ръководството и контролът на дейностите му трябва да се осъществяват от територията на тази държава-членка.

Възможността за пренебрегване на изискването за националност (точка II от втория въпрос след преформулирането му)

37 С тази част от въпроса се пита дали фактът, че компетентният министър на една държава-членка има правомощието да пренебрегне изискването за гражданство по отношение на дадено лице с оглед на периода от време, през който това лице е пребивавало в държавата-членка и е участвало в риболовната индустрия на държавата-членка, може да оправдае, от гледна точка на правото на Общността, правилото, според което регистрацията на риболовни плавателни съдове подлежи на изискването за гражданство и на изискването за пребиваване и постоянно местожителство.

38 В тази връзка трябва да се отбележи, че според становището на Съда, към което Съдът винаги се е придържал, само фактът, че компетентните власти имат правомощието да правят изключения или да пренебрегват изисквания, не може да оправдае една национална мярка, която е в противоречие с Договора, дори ако това правомощие се прилага свободно (вж. съдебните решения по Дело 82/77 *Openbaag Ministerie* на Холандия срещу Ван Тигеле [1978] ECR 25 и Дело 27/80 *Fietje* [1980] ECR 3839).

39 Следователно, отговорът, който ще се даде на националния съд, трябва да бъде, че фактът, че компетентният министър на една държава-членка има правомощието да пренебрегне изискването за гражданство по отношение на дадено лице с оглед на периода от време, през който това лице е пребивавало в държавата-членка и е участвало в риболовната индустрия на държавата-членка, не може да оправдае от гледна точка на правото на Общността правилото, според което регистрацията на риболовни плавателни съдове подлежи на изискване за гражданство и изискване за пребиваване и постоянно местожителство.

Третият въпрос

40 На първо място трябва да припомним, че в съдебните решения по делата *Agegate* (Дело C-3/87 *Кралицата срещу Министъра на земеделието, риболова и хранителната промишленост, ex parte Agegate Limited* [1989] ECR 4459) и *Jaderow* (*Кралицата срещу Министъра на земеделието, риболова и хранителната промишленост, ex parte Jaderow Limited* [1989] ECR 4509) Съдът постанови, че при упражняване на предоставеното правомощие да определят подробни правила за използване на квотите, държавите-членки могат да определят кои плавателни съдове от своите риболовни флотилии ще имат право да извършват риболов в рамките на националните квоти, при условие че използваните критерии са в съответствие с правото на Общността. В съдебното решение по делото *Jaderow* Съдът постанови, *inter alia*, че една държава-членка има право да определя условия, за да гарантира, че плавателният съд има действителна

Дело C-221/89 Factortame

икономическа връзка с тази държава, ако тази връзка засяга само отношенията между риболовните дейности на плавателния съд и населението, чийто поминък е риболовът и свързаните с него индустрии.

41 На второ място трябва да се отбележи, че целта на националното законодателство, регулиращо регистрацията на плавателни съдове, която е предмет на основното производство, не е да определя подробни правила за използване на квотите. Следователно, каквито и да са целите на националното законодателство, такова законодателство не може да бъде оправдано от наличието на система за национални квоти в Общността.

42 Следователно, отговорът на третия въпрос трябва да бъде, че наличието на сегашната система за национални квоти не влияе на отговорите, дадени на втория въпрос.

Четвъртият въпрос

43 Отговор на четвъртия въпрос трябва да се даде, ако Съдът прецени, че правото на Общността не изключва изискванията за националност, пребиваване и постоянно местожителство, разглеждани в основното производство. Тъй като случаят не е такъв, не е необходимо да се дава становище по четвъртия въпрос.

Решение за разноските

Разноски

44 Разноските, направени от Обединеното Кралство, Кралство Белгия, Кралство Дания, Федерална Република Германия, Република Гърция, Кралство Испания, Ирландия и Комисията на Европейските общности, които са представили сведения пред Съда, не се възстановяват. Тъй като това производство, що се отнася до страните в основното производство, е един етап от съдебното дело, разглеждано от националния съд, решението за разноските се взема от този съд.

Оперативна част на съдебното решение

На тези основания

СЪДЪТ,

в отговор на въпросите, отправени към него за даване на преюдициално заключение, от Висшия съд на Англия и Уелс, отделение на Кралската скамейка, с разпореджане от 10 март 1989 г. постановява следното:

1. Според действащото право на Общността, държавите-членки определят, според общите норми на международното право, условията, които трябва да бъдат спазени, за да бъде регистриран един плавателен съд в техните регистри и да получи правото да плава под техен флаг, но, при упражняването на това правомощие, държавите-членки трябва да спазват нормите на правото на Общността;

2. Счита се за противоречие с разпоредбите на правото на Общността и в частност – с Член 52 от Договора за ЕИО, ако държава-членка определи следните условия за регистрация на риболовни плавателни съдове в националния си регистър: (а) законните собственици и облагодетелстваните собственици, управители и ползватели на плавателния съд трябва да бъдат граждани на тази държава-членка или да бъдат компании, регистрирани в държавата-членка, като при втория случай най-малко 75% от акциите на компанията трябва да се притежават от граждани на държавата-членка или от компании, отговарящи на същите условия, и 75% от директорите на компанията трябва да бъдат граждани на държавата-членка; и (б) посочените законни собственици

Дело С-221/89 Factortame

и благодетелствани собственици, управители, ползватели, акционери или директори трябва да пребивават и да имат постоянно местожителство в тази държава-членка;

3. Не се счита за противоречие с правото на Общността, ако една държава-членка постави като условие за регистрация на риболовен плавателен съд в националния си регистър, че управлението на плавателния съд и ръководството и контролът на дейностите му трябва да се осъществяват от територията на тази държава-членка;

4. Фактът, че компетентният министър в държава-членка има правомощия да пренебрегне изискването за гражданство по отношение на дадено лице с оглед на периода от време, през който това лице е пребивавало в държавата-членка и е участвало в риболовната индустрия на тази държава-членка, не може да оправдае, от гледна точка на правото на Общността, правилото, според което регистрацията на риболовен плавателен съд подлежи на изискването за националност и изискването за пребиваване и постоянно местожителство;

5. Наличието на сегашната система за национални квоти не влияе върху отговорите, дадени на втория въпрос.